

Cod școală	Cod clasă	Cod elev

BROȘURA 4

TEST-JOC

Testul-joc are două părți. Pentru fiecare dintre acestea ai la dispoziție 45 de minute. Între cele două părți vei avea o scurtă pauză!

Testul-joc cuprinde texte, imagini și o serie de instrucțiuni.

Asigură-te că înțelegi ceea ce ți se cere.

Pe parcursul testului vei întâlni trei categorii de întrebări:

- Unele întrebări solicită alegerea din 4 opțiuni. În acest caz, încercuiește răspunsul pe care-l consideri corect, ca mai jos.

Albă ca Zăpada este o fată:

- A. roșcată
- B. blondă
- C. brunetă
- D. cu părul alb ca zăpada

- Alte întrebări îți vor solicita completarea unor spații punctate sau a unor casete, cu text sau cu desen.

- De asemenea, unele solicitări vor consta în a trasa săgeți de corespondență între diferite cuvinte și/sau imagini.

„Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” - CRED

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

PARTEA I

Ursul brun: recorduri românești

Record de populație

Aproape jumătate din urșii din Europa trăiesc în libertate în țara noastră. În condițiile în care ursul a dispărut din pădurile multor țări, România deține în prezent aproape 6000 de exemplare care trăiesc în sălbăticie. Acest număr reprezintă un record remarcabil. Biologii ne spun că numărul urșilor din România indică o stare de sănătate a mediului, dar dacă nu suntem atenți, echilibrul poate dispărea așa cum s-a întâmplat în alte țări. Tăierea pădurilor, extinderea zonelor locuite de oameni, vânatoarea excesivă au condus la diminuarea masivă a numărului de urși bruni.

Record de salvare a puilor orfani

În județul Harghita, aproape de izvoarele Mureșului și Oltului, altfel zis, în „inima munților”, există singurul orfelinat de ursuleți din Europa. Aici sunt aduși puii rămași singuri, care, lipsiți de protecția ursoaicei, nu ar putea supraviețui până cresc mari. Leo, Gabi și alți câțiva oameni inimoși care lucrează la acest centru de ajutorare a ursuleților respectă un program și reguli foarte stricte.

Ursuleți la orfelinatul din Harghita. Sursa: https://www.youtube.com/watch?v=hQ9WkHp0KYg&list=PLCdRmZjbvUGYCOtnzSN_mLXtk-KFQ6QQj&index=64

Stilul de viață este unul natural – mâncarea este crudă (mere, semințe, ghindă...), țarcurile sunt departe de zonele locuite și umblate. Astfel, doar la început, când puii sunt foarte mici, îngrijitorii interacționează cu aceștia. Ulterior, hrana le este oferită de la distanță și doar atunci când este necesar. În plus, ca și în natură, puii de urs trebuie să „muncească” pentru mâncare, să se străduiască să-și obțină porția. Iată de ce hrana este servită în copaci, ursuleții fiind nevoiți să se cațere! De la înființarea centrului, în 2004, peste 100 de ursuleți au fost ajutați să crească aici și apoi au fost eliberați în afara țarcurilor pentru a fi urși „adevărați”, în sălbăticie.

Puii sunt supravegheați de la distanță, se bucură de îngrijire medicală la nevoie și primesc mâncare cu ajutorul unei drone, atunci când încep să consume hrană solidă. Puii învață din instinct și unul de la altul cum să devină urși! Dacă îngrijitorii ar interveni în creșterea și „educarea” lor, urșii nu ar mai fi capabili să se descurce singuri în pădure.

Dacă vrei să afli mai multe despre ursuleții de la centru, poți urmări vlogul¹ **Eroi printre urși** pe youtube, unde sunt oferite noutăți în fiecare lună și, bineînțeles, imagini cu pui drăgălași!

Libearty – Cea mai mare rezervație de urși din lume

În țara noastră există cea mai mare rezervație de urși bruni, *Libearty*, situată în apropiere de Brașov. În 2018, *Libearty* a primit un certificat de excelență de la TripAdvisor², care o situează printre „cele mai frumoase, importante și demne de vizitat locuri din întreaga lume”.

¹Un vlog este un jurnal filmat pe care realizatorul îl prezintă pe internet pentru un grup de prieteni sau pentru publicul larg.

² TripAdvisor este cea mai faimoasă rețea socială de turism din lume, cu peste 315 milioane de utilizatori.

După cum se povestește pe site-ul Libearty <https://millionsoffriends.org/libearty/povestea-mayei/>, proiectul uriaș al salvării urșilor captivi are un început trist. În curtea unui hotel de lângă Castelul Bran, a trăit o ursoaică chinută. A fost ținută în condiții îngrozitoare, într-o cușcă murdară, cu bare de metal și ciment pe jos, adesea fără mâncare, fiind doar un obiect de divertisment pentru turiști și o sursă de venit pentru proprietarii hotelului. A murit în brațele Cristinei Lapis, viitoarea fondatoare a *Libearty*, care i-a dat numele Maya și care s-a străduit ani întregi să o salveze. Cristina și-a ținut promisiunea pe care i-o făcuse – că va construi un loc unde urșii vor fi liberi din nou, așa cum trebuie să fie în mod natural.

Așadar, în amintirea Mayei, cu ajutorul Asociației Milioane de Prieteni, a Primăriei Zărnești și a Organizației Mondiale pentru Protecția Animalelor, au fost puse bazele rezervației *Libearty*. Locul este minunat, se întinde pe 69 de hectare de pădure de stejar și este protejat de un gard electric. Are amenajate piscine unde urșii pot să se bucure de bălăceală și oferă toate condițiile pentru bunăstarea „locuitorilor”: hrană pe baza dietelor recomandate de specialiști, copaci de cățarat, atracții naturale felurite și, la nevoie, asistență medicală.

Până acum, la *Libearty* au ajuns 116 urși care mai înainte fuseseră captivi la circ, la grădini zoologice neîngrijite sau în cuști, pe lângă obiective turistice. Ei nu simțiseră iarba sub picioare, nu învățaseră (sau uitaseră) să alerge, să se urce în copaci și să adulmece muntele, suferind abuzuri îngrozitoare. De exemplu, lui Max, un urs care a fost ținut un timp la Castelul Peleş ca atracție de fotografiat, i-au fost înțepați ochii pentru a orbi și a nu mai face scandal la blitzurile turiștilor!

Libearty reprezintă deopotrivă un loc de siguranță pentru urșii captivi și o școală în aer liber pentru vizitatori, care pot învăța respectul față de animale și de mediu prin intermediul amenajărilor din rezervație și al poveștilor fiecărui locuitor!

Libearty nu este o grădină zoologică, dar se poate vizita după un orar strict în tururi cu ghid, pe un traseu care să nu îi deranjeze pe urși. Există chiar un mesaj special pe care aceștia ni-l comunică:

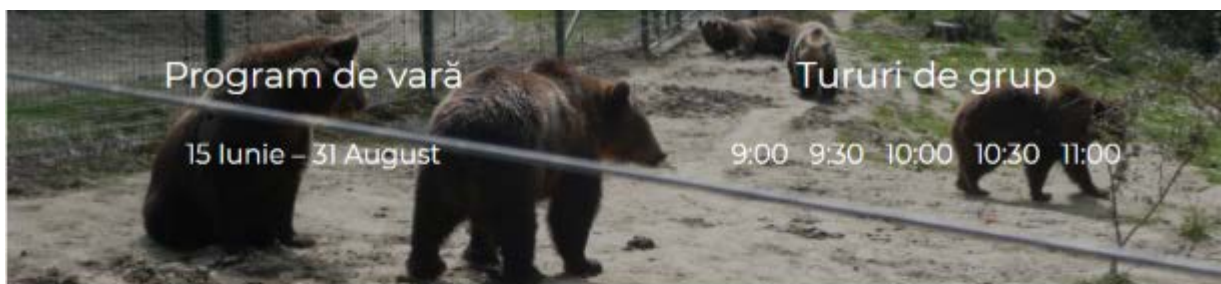
Mesajul ursuleților pentru vizitatori:

Acesta nu este zoo!
Este pădurea noastră.
Vă rugăm să o respectați!
Nu ne aruncați mâncare,
pentru că nu avem nevoie!
Vă rugăm închideți-vă soneriile telefoanelor!
Nu folosiți blițul ! Ne deranjează!
Nu mâncați și nici nu beți în fața noastră!
Este nepoliticos!
Stați împreună, urmați ghidul
și ascultați cu răbdare poveștile noastre!
Nu faceți gălăgie!
Astfel, vom ști că sunteți prietenii noștri!

sursa: <https://millionsoffriends.org/libearty/viziteaza-sanctuarul/>

Programul de vizitare diferă în funcție de sezon. Iată orele de vizitare și prețurile pentru perioada de vară, conform informațiilor de pe internet:

	Adult	Copil (5 - 18)	Student (18 - 25)
Martți - Vineri 9:00 9:30	60 RON	20 RON	35 RON
Martți - Vineri 10:00 10:30 11:00	70 RON	30 RON	45 RON
Sâmbătă - Duminică 9:00 9:30	75 RON	30 RON	40 RON

1. Să presupunem că participi la o excursie de grup, care include o vizită la sanctuarul Liberty, în ziua de marți, 18 iunie 2019, la ora 11.

a. Dacă autocarul ajunge în Zărnești la ora 9.47, cât timp mai este până când începe turul la rezervația Liberty? Scrie rezolvarea în spațiul de mai jos.

.....

.....

b. Cât costă, în total, biletele pentru grupul vostru care include 10 copii, 2 adulți și 2 studenți? Scrie rezolvarea în spațiul de mai jos.

.....

.....

.....

2. Ce ne spune numărul urșilor din țara noastră despre starea mediului din România?

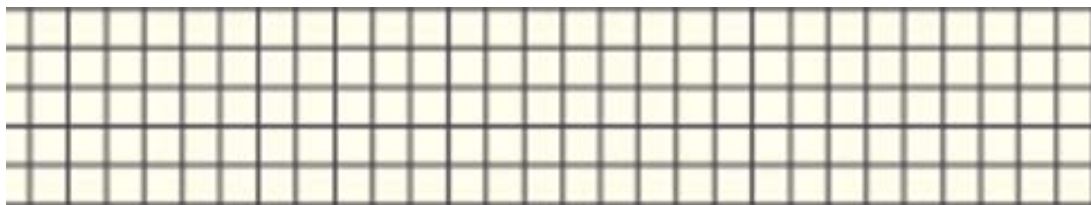
- A. Nu e nicio legătură între starea mediului și numărul urșilor.
- B. Urșilor nu le place mediul din țara noastră.
- C. Mediul este foarte sănătos.
- D. Mediul este deteriorat.

3. Urșii preferă mâncarea crudă, naturală. Ce aliment din cele de mai jos trebuie să fie evitat de către îngrijitori, în hrănirea urșilor?

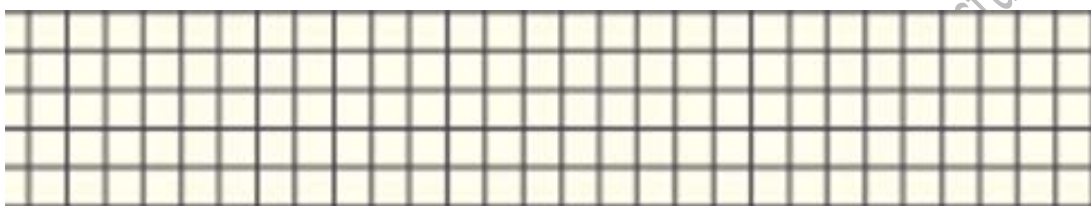
- A. fructe
- B. miere de albine
- C. salam
- D. semințe

4. În dieta ursuleților de la orfelinat care sunt pregătiți pentru eliberarea în sălbăcie sunt incluse: fructe proaspete, semințe și carne. Au fost cumpărate 18 kg de carne care au costat 306 lei, 11 kg de mere care au costat 33 lei și 12 kg de semințe care au costat 132 lei. Pentru fiecare dintre următoarele întrebări, scrie rezolvarea în spațiul cu pătrățele.

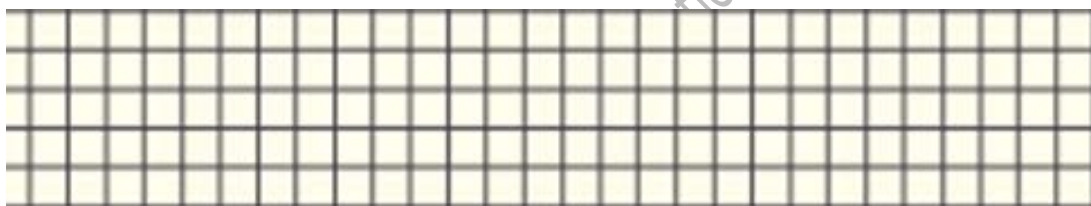
a. Cât costă 1 kg de carne?

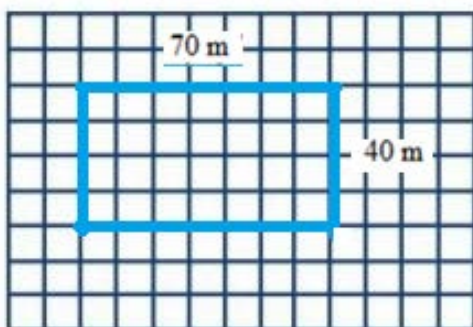
b. Cât costă 1 kg de mere?

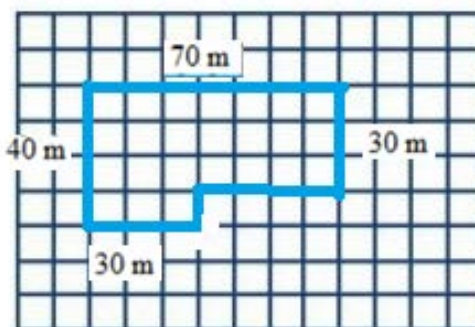
c. Cât costă 1 kg de semințe?

5. Cu ajutorul donațiilor pentru orfelinatul de urși, se va construi un adăpost pentru protejarea puilor foarte mici. Mai jos sunt desenate două modele de adăposturi, la același preț, propuse de două firme de construcții.

Desen nr. 1

Desen nr. 2

- a. Ce figură geometrică recunoști în primul desen? .....
- b. Care propunere dintre cele două este mai bună pentru urși? Explică de ce.

.....

.....

.....

6. Recitește răspunsurile date la întrebările 1-5. Ai răspuns corect? Bifează caseta potrivită.

DA

NU

7. Persoanele care lucrează în rezervația de urși din județul Harghita, respectă reguli foarte stricte.

a. Menționează două dintre regulile pe care, potrivit textului, trebuie să le respecte persoanele care lucrează în rezervație.

.....
.....

b. Formulează un motiv al respectării regulilor de către persoanele care lucrează în rezervație.

.....
.....

8. Regulile de la *Libearty* se referă și la vizitatori. Una dintre aceste reguli îi privește pe copii. Din motive de siguranță, copiii care nu au împlinit 5 ani nu pot vizita rezervația. Numește un risc la care ar putea să fie expuși copiii sub 5 ani.

.....
.....

9. Despre cei care lucrează în orfelinatul ursuleților, textul ne spune că sunt „oameni inimoși”. Menționează două trăsături pe care crezi că este necesar să le aibă persoanele care lucrează în centrul de ajutorare a ursuleților.

.....
.....

10. a. Este utilă activitatea pe care o realizează persoanele care au grijă de ursuleții de la orfelinat? Bifează caseta potrivită:

DA

NU

b. Oferă o explicație simplă pentru răspunsul tău.

.....
.....

11. Realizează un desen cu un urs vesel, așa cum ți-l imaginezi tu!

TEST-JOC
PARTEA a II-a

AVENTURA CONTINUA!

Document realizat de Institutul de Cercetare Științifice în domeniul Educației în cadrul proiectului CRED

Arlie – acvila urmărită prin satelit

Arlie este una dintre vedetele proiectului LIFE. Realizat în colaborare cu mai multe organizații, inclusiv Societatea Ornitologică Română³, acest proiect își propune conservarea acvilei țipătoare mici în România prin urmărirea mai multor exemplare. *Arlie* este așadar o pasăre echipată din vara anului 2013 cu un dispozitiv de urmărire prin satelit, ce le permite cercetătorilor să-i exploreze

obiceiurile și să găsească soluții pentru conservarea speciei.

Numele *Arlie* poate părea ciudat, dar a fost ales pe baza unei competiții organizate pe Facebook. *Arlie* a primit cele mai multe LIKE-uri! La fel a primit și imaginea de mai sus!

Câteva informații despre acvila țipătoare mică

- este o specie migratoare al cărei nume provine din sunetul specific pe care îl produce;
- trăiește în zone împădurite, în apropierea pajiștilor;
- are o lungime a corpului de la 55 cm până la 65 cm și o greutate de la 1400 g la 1800 g;
- aripile sunt largi și măsoară, când sunt desfăcute, între 140 cm și 170 cm; penele sunt închise la culoare;
- devine adultă între 3 și 4 ani și poate atinge vârste de până la 25 de ani;
- se hrănește cu mamifere mici, broaște, șerpi, șopârle și insecte;
- vânează fie mergând prin iarbă, fie planând de la înălțimi de 100 m, de unde coboară cu viteză după ce a văzut prada;
- își face cuibul în copaci, la înălțimi cuprinse între 4 m și 29 m, folosind crengi și resturi vegetale și căptușindu-l cu ramuri înfrunzite pe care le schimbă periodic; se reîntoarce la același cuib când revine din Africa;
- puii încep să zboare la 50-55 de zile după ce au ieșit din ou, dar rămân dependenți de părinți încă 21 de zile;
- în Europa trăiesc între 14 000 și 19 000 de perechi de acvile; aproape un sfert dintre acestea au cuib în România, Carpații părând să fie un loc preferat al speciei;
- numărul acvilelor este în scădere din cauza tăierii pădurilor, dezvoltării agriculturii, poluării și vânătorii ilegale.

³ Societatea Ornitologică Română (SOR) este o organizație care derulează activități pentru protecția păsărilor și a naturii cu sprijinul membrilor și al voluntarilor, pe bază de donații/proiecte.

Călătoriile lui Arlie

Arlie cuibărește la poalele munților Făgăraș. În anul 2016, Arlie a trebuit să-și mute cuibul într-un alt copac din apropiere, din cauza lucrărilor forestiere care au avut loc în zonă. În ciuda acestui fapt, biologii de la Societatea Ornitologică Română au constatat cu satisfacție că Arlie a cuibărit cu succes și a reușit să crească un pui sănătos.

Deși „domiciliază” oficial în județul Brașov, Arlie lipsește de „acasă” mai bine de jumătate de an, pentru că este o pasăre migratoare care pleacă la iernat în Africa. De când este urmărită prin satelit, Arlie a străbătut an de an un traseu asemănător, care trece peste trei continente și străbate 17 țări, parcurgând în jur de 25 000 km. Harta alăturată indică prima călătorie a lui Arlie care a durat de la 15 septembrie 2013 la 9 aprilie 2014.

În 2016, Arlie și-a părăsit cuibul pe 16 septembrie: „Până acum, nu este nimic neobișnuit în plecarea acvilei din România spre Africa; se petrece la o dată normală. În 2013, anul din care poartă emițătorul, Arlie a plecat pe data de 15 septembrie. În 2014, Arlie a părăsit România pe data de 18 septembrie. În 2015, acvila a pornit în migrația de toamnă pe data de 8 septembrie”, se arată într-un comunicat transmis de SOR.

De ce și cum migrează anumite specii de păsări?

Hrana este principalul motiv al migrației păsărilor. Cercetările au arătat că, dacă iarna se oferă hrană din belșug anumitor specii, acestea aleg să nu mai migreze.

De obicei când ne referim la păsări migratoare ne gândim la stolurile mari pe care le vedem pe cer îndreptându-se spre sud la începutul toamnei. Migrația însă nu se limitează doar la păsările care zboară. Multe specii de pinguin migrează înotând câteodată peste 1000 km.

Începutul migrației pare să fie influențat de micșorarea zilei.

Pentru a se orienta pe parcursul călătoriei, păsările migratoare se folosesc de o serie de abilități înnăscute, utilizând poziția soarelui, a stelelor, câmpul magnetic al pământului. Se pare că le ajută însă și traseele pe care le-au învățat. Datele obținute de la urmărirea prin satelit arată că păsările mai bătrâne revin mai repede pe traiectoria corectă atunci când vântul le abate din drum. Aceasta reprezintă o dovadă că „bătrânele” posedă anumite abilități de orientare și de recunoaștere a locurilor pe baza a ceea ce au învățat anterior.

1. Cine e Arlie și unde locuiește?

.....
.....

2. Cum s-a ajuns la numele *Arlie*?

- A. pe baza unei competiții de proiecte
- B. pe baza unui concurs la Societatea Ornitologică Română
- C. pe baza unui concurs pe Facebook
- D. nu se spune în text

3. De ce o urmăresc cercetătorii pe Arlie? Scrie cel puțin un motiv. Fii atent la redactarea răspunsului. Ai grijă ca exprimarea și ortografia să fie corecte.

.....
.....
.....

4. Numărul acvilelor este în scădere din mai multe motive, printre care și poluarea. Ce alte efecte negative asupra mediului mai are poluarea? Oferă două astfel de exemple.

.....
.....
.....
.....

5. Recitește răspunsurile date la întrebările 1-4. Ești sigur/sigură că sunt corecte? Bifează caseta potrivită.

DA

NU

6. Cum se numește secțiunea din text din care poți afla mai multe despre acvila țipătoare mică?

- A. Arlie – acvila urmărită pe satelit
- B. Câteva informații despre acvila țipătoare mică
- C. Călătoriile lui Arlie
- D. De ce și cum migrează anumite specii de păsări?

7. Cât de repede ajung să zboare puii de acvilă după ce ies din ou? Caută informațiile în text și găsește cea mai bună estimare dintre cele de mai jos

- A. după 2-3 săptămâni
- B. după aproximativ o lună
- C. după 7-8 săptămâni
- D. după aproximativ trei luni

8. Atunci când învață să zboare, puii de acvilă parcurg distanțe din ce în ce mai mari de la o zi la alta. În prima zi un pui zboară 16 m, în ziua a doua zboară 32 m, în ziua a treia 48 m, iar în ziua a patra 64 m. Calculează ce distanță va zbura în a cincea zi. Scrie rezolvarea în spațiul de mai jos.

.....

.....

.....

.....

9. Pe baza lecturii secțiunii *Călătoriile lui Arlie*, notează datele lipsă din tabel.

Anul	Data plecării din România spre Africa
2016	16 septembrie
2015	
2014	18 septembrie
2013	

10. Privește harta din secțiunea *Călătoriile lui Arlie*. Cum zboară Arlie atunci când migrează?

- A. doar peste ape
- B. doar peste deșert
- C. evită să zboare peste câmpii
- D. evită să zboare peste mări

11. Următoarele enunțuri se referă la migrația păsărilor. Scrie „adevărat” sau „fals” în dreptul fiecărui enunț de mai jos:

- a. Unele păsări migrează înotând.
- b. Păsările învață traseele pe care migrează.
- c. Anumite specii migratoare aleg să nu migreze dacă primesc hrană iarna.
- d. Mărirea duratei zilei influențează începutul migrației.

12. Recitește răspunsurile date la întrebările 6-11. Ești sigur/sigură că sunt corecte? Bifează caseta potrivită.

DA

NU

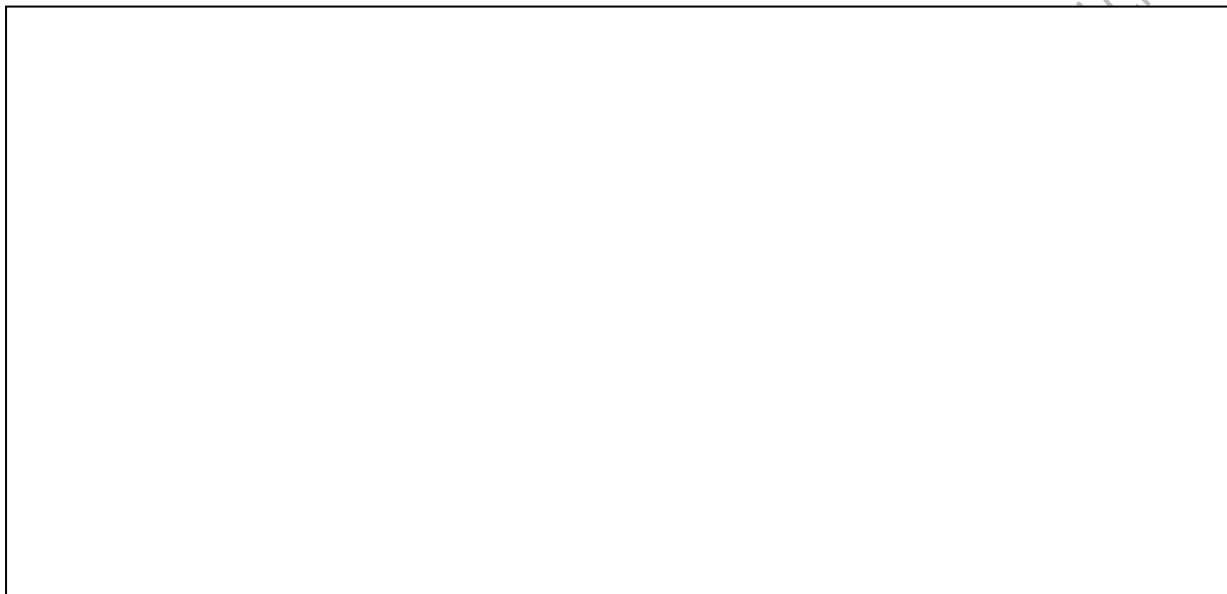
13. Cum poți afla noi informații despre acvila țipătoare mică?

.....

.....

.....

14. În caseta de mai jos desenează-o pe Arlie, **altfel** decât în imaginile din text. Fii creativ!

15. a. Ești mulțumit/ mulțumită de răspunsurile pe care le-ai dat la test? Bifează caseta potrivită:

DA	NU
----	----

b. Ce ai putea îmbunătăți pentru a rezolva mai bine?

.....

.....

.....